

ИНТЕРФАОЛ МЕТОДЛАР АСОСИДА МАТЕМАТИКАНИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ

**П.ф.д., доцент
Юнусова Д.И.**

Режа:

- 1. Билиш фаолияти.**
- 2. Пассив, фаол, интерфаол методлар.**
- 3. Интерфаол билиш фаолиятини ташкил этиш метод ва воситалари.**

6 та шляпа методи

Эдварда де Боно

Умумлаштириш

Фактлар

Эмоция

Оптимизм

Танқид

Ижод

ФИНАНСОВЫЙ ГЕНИЙ

Все гениальное просто!

<http://fingeniy.com>

Билиш нима?

Билиш- оламнинг инсон онгида акс этиш жараёни (инсоннинг табиат, жамият ва ўзи тўғрисида билимлар ҳосил қилишга қаратилган **ақлий**, маънавий **фаолият** туридир).

Билим — борлиқни **билиш** жараёнининг амалиётда тасдиқланган **натижаси**.

Фаолият- мақсадга йўналтирилган **ҳатти-ҳаракат**лар кетма-кетлиги.

Тафаккур — инсон ақлий фаолиятининг юксак шакли; объектив воқеликнинг онгда акс этиш жараёни.

Идрок - сезги аъзоларимизга таъсир қилиб турган нарсаларнинг онгда бевосита акс этишидир

Фалсафанинг билиш масалалари ва муаммолари билан шуғулланувчи махсус соҳаси — **гносеология** (греч. gnosis- билиш, logos- таълимот) деб аталади.

Инсоннинг **билиш фаолияти** ниҳоятда кўп киррали, мураккаб ва зиддиятли **жараён**дир.

Ўрта аср мутафаккирлари Форобий, Беруний, Ибн Сино, Улуғбек, Навоий билиш тўғрисида:

инсон табиат ва жамиятни ҳамда ўзини билишга қодир, инсон билиши сезги ва идроклардан бошланиб тафаккурга томон ривожланиб боради.

Инсон ақли- фаол, у билишнинг асосий қуролидир.

XVII-XVIII аср Европа файласуфлари (инглиз файласуфи **Бэкон**)нинг фикрича:

инсон билиши **сезгилар**дан бошланади, билишнинг манбаи **тажриба**дир, сезгилар орқали олинган далилларни инсон тафаккури ёрдамида қайта ишлаб чиқади.

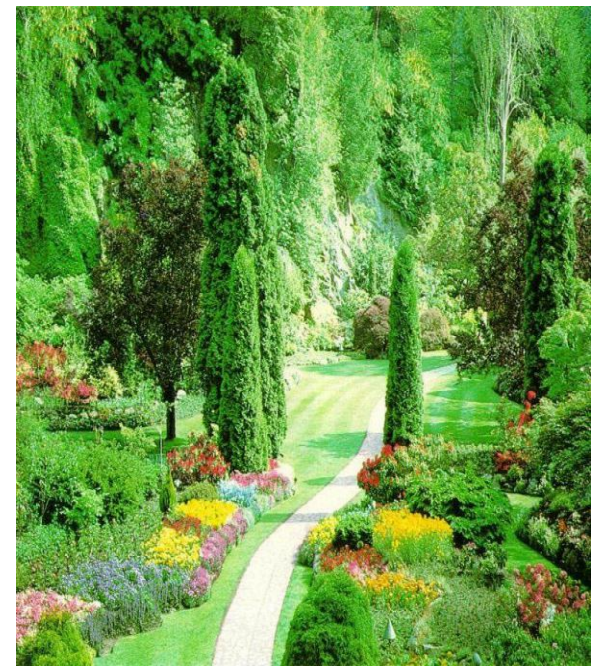
БИЛИШ СУБЪЕКТЛАРИ:

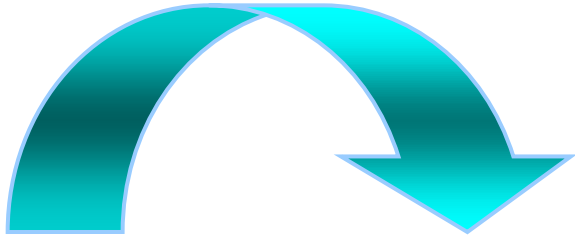
БИЛИШ

ОБЪЕКТЛАРИ

БИЛИШНИНГ ШАКЛЛАРИ

Кундалик билиш

Кундалик фаолият
жараёнида тажрибалар
орқали билимлар ҳосил
қилиш

Илмий билиш

Илмий фаолият билан
шуғулланиш ва илмий
назариялар яратиш

БИЛИШ ДАРАЖАЛАРИ:

ИНТУИТИВ БИЛИШ

Билишнинг **олий** даражаси интуитив билиш, қалбан билиш, ғойибона билишдир. Интуитив билиш **ҳиссий** ва **ақлий** билишга таянади.

АҚЛИЙ БИЛИШ

Билишининг **юқори** босқичи фақат инсонларгагина хос бўлиб, ақлий билиш дейилади. Бунда инсон ўз **тафаккури воситасида** нарсалар ва ҳодисаларнинг ички моҳиятини билиб олади.

ХИССИЙ БИЛИШ

Билишнинг **қуйи** даражаси барча тирик мавжудотларга хос бўлиб, ҳиссий билиш дейилади. Ҳиссий билиш **сезгилар воситасида** билишдир.

Билишнинг Декарт усули босқичлари:

1. **Аниқ** ва равшан **тасаввур** этилмагунча ҳеч нарса ҳақиқат тарзида қабул қилинмаслиги керак.

2. Қийин саволларни ечиш учун қанча зарур бўлса, шунча **қисм** (бўлак)**ларга ажратиш** керак.

3. Тадқиқотни энг **содда** нарсадан бошлаб, аста-секин қийин ва **мураккаб**ларини билишга ўтиш.

4. Бирор нарса қолиб кетмаганлигига ишонч ҳосил қилиш учун **барча тафсилотларга** тўхтаб ўтиш ва барча нарсаларга диққат-**эътибор**ни жалб қилиш лозим.

Олий ўқув юртларида ўқув жараёни шакллари

- ☐ Маъруза
 - ☐ Семинар ва амалий машғулотлар
 - ☐ Лаборатория машғулоти
 - ☐ Экскурсия, экспедиция
 - ☐ Ўқув анжуманлар ва маслаҳатлар
 - ☐ Малакавий ва педагогик амалиёт
 - ☐ Курс ва битирув малакавий ишлари
 - ☐ Талабаларнинг мустақил ишлари
-

МАЪРУЗА

Маъруза, лекция-
ўқув материали, бирор
масала, илмий, сиёсий
мавзуларнинг изчил,
тартибли **оғзаки**
баёни.

Маъруза - **ўқув**
жараёнининг асосий
шакли, дарс бериш
усулларидан бири.

МАЪРУЗА

Маъруза - ўқув жараёнининг илғор усулларида бири бўлиб, дастлаб у ўрта асрларда бирон бир китобни ўқиш ёки уни изоҳлаш йўли билан намоён бўлган.

Маъруза усули XVIII асрда латин тилида амалга оширилди. XVIII аср ўрталарига келиб маърузалар рус тилида ўқий бошланди. Унинг илғор намояндаларидан бири М.В. Ломоносовдир.

МАЪРУЗА

Амалий машғулот

аниқ мақсадга қаратилган ва таълим берувчи томонидан бошқариб туриладиган, аниқ бир топшириқни бажариш учун керакли назарий дарсда олинган махсус билимлар асосида малака ва кўникмалар шакллантириш мақсадида олиб бориладиган **режали дидактик ҳаракат**га айтилади.

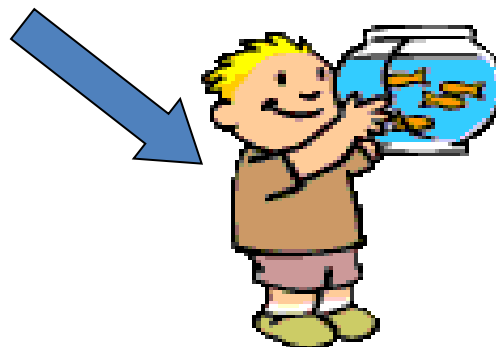
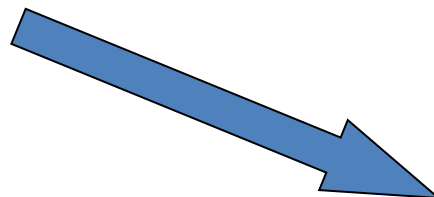
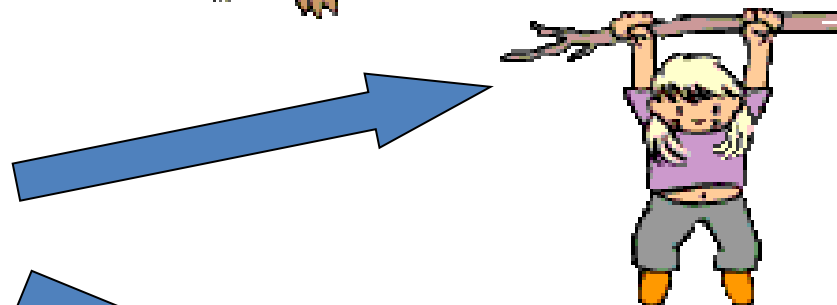
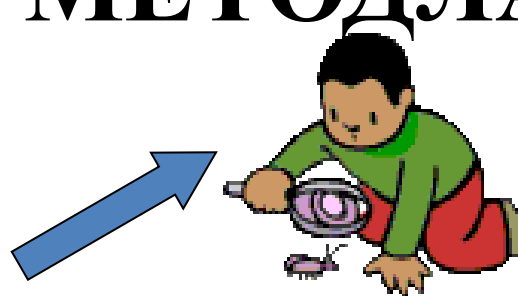
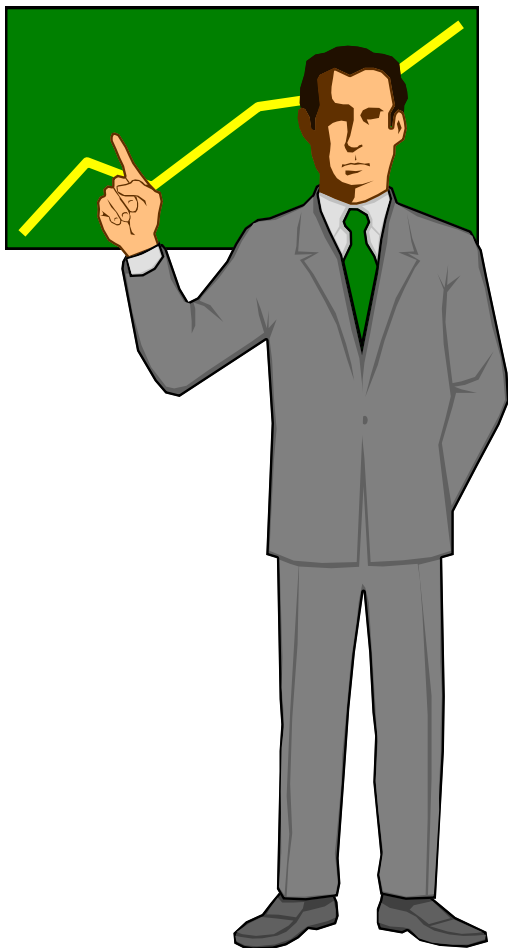
ИККИ ҚИСМЛИ КУНДАЛИК

**Пассив (суст)
методлар**

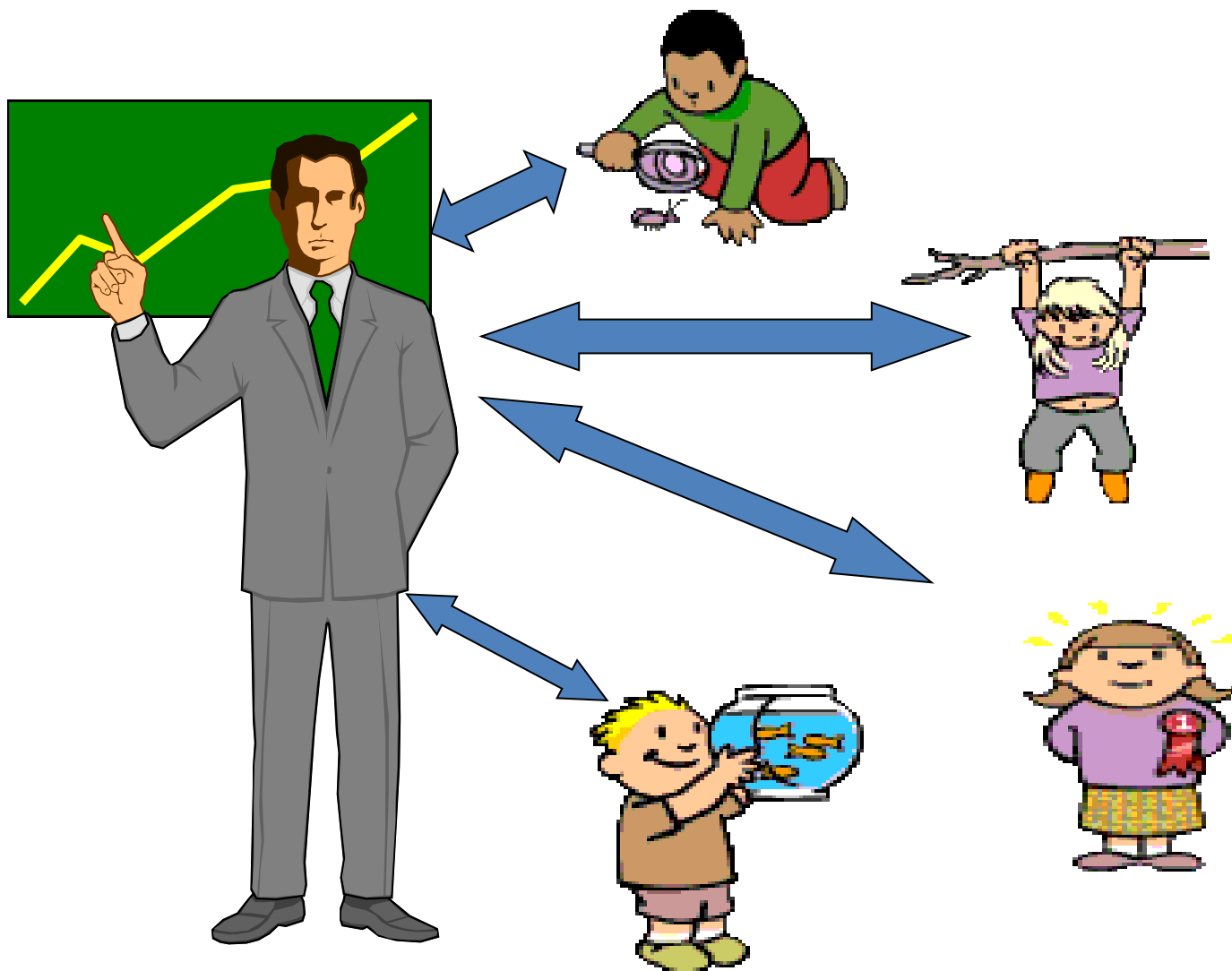
**Фаол
методлар**

**Интерфаол
методлар**

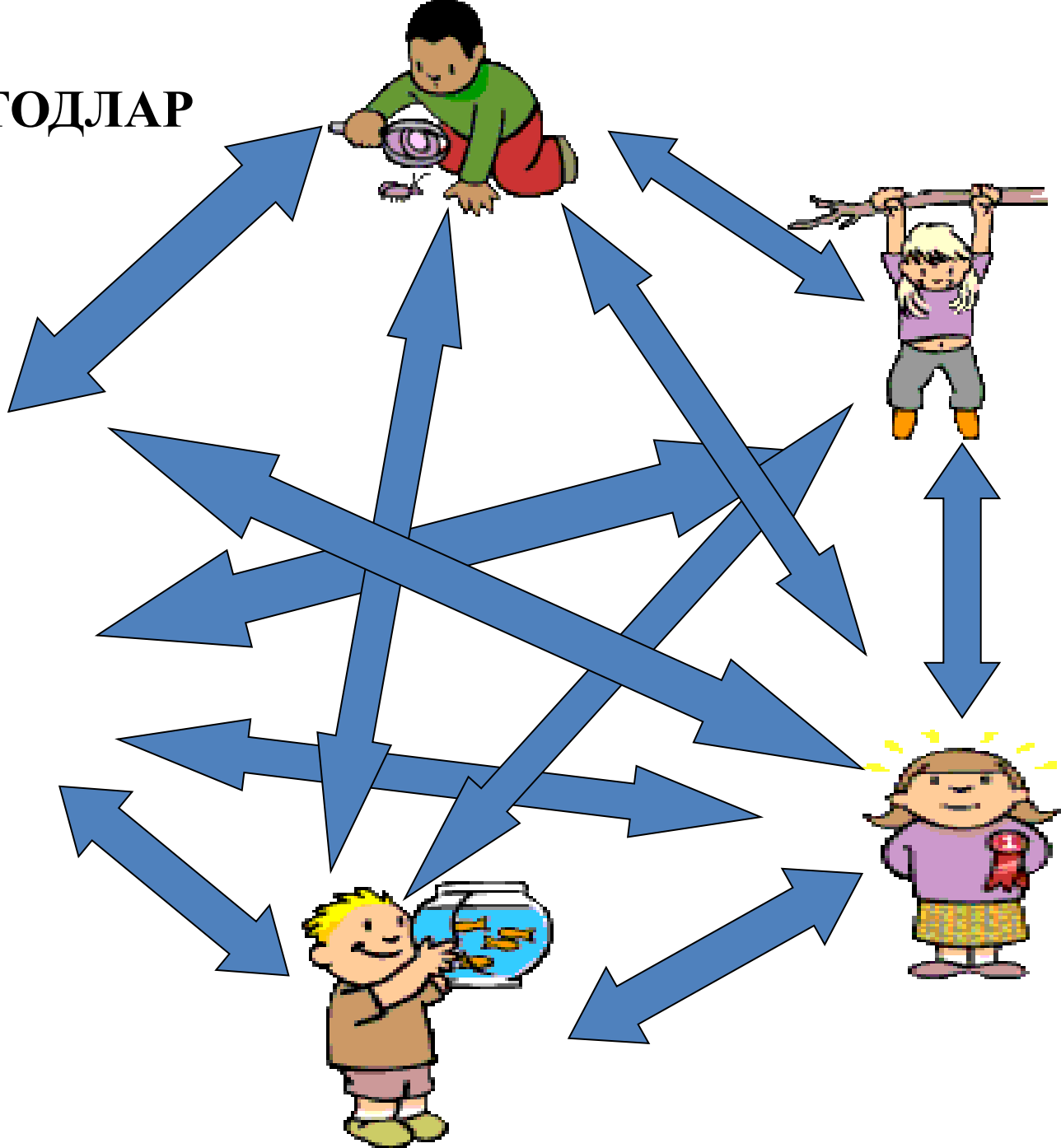
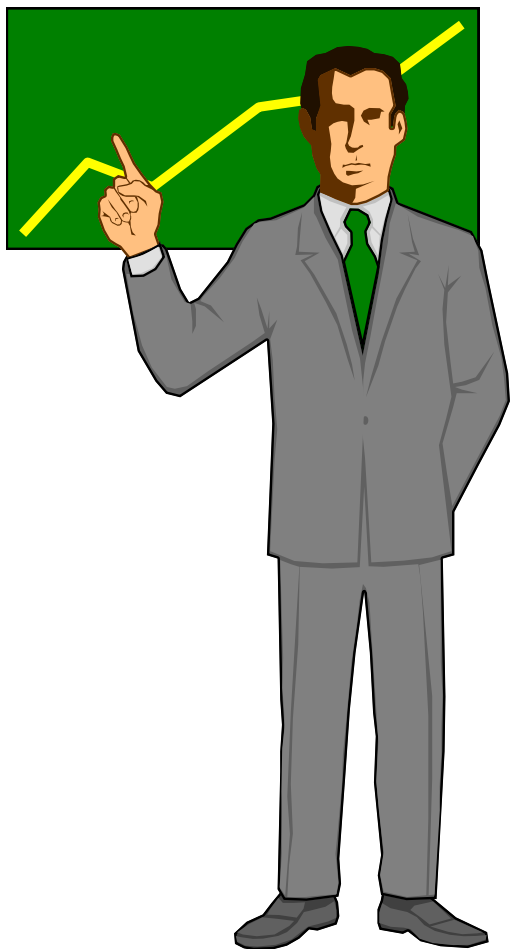
ПАССИВ МЕТОДЛАР

Фаол методлар

ИНТЕРФАОЛ МЕТОДЛАР

ИНТЕРФАОЛ МЕТОДЛАР

Чизма, жадвал, органайзерлар ёрдамида амалга ошириладиган интерфаол методлар	Мант билан ишлашга йўналтирилган интерфаол методлар	Ижодий фаолият ва мантиқий фикрлашни ривожлантиришга йўналтирилган интерфаол методлар
Венн диаграммаси Т-схемаси Нима учун? Балиқ скелети Қандай? Нилуфар гули	Кейс – стади Инсерт Икки қисмли кундалик	Эссе Идрок харитаси Кластер
Талабаларни билим, кўникма, малакаларини баҳолашга йўналтирилган интерфаол методлар	Ўқув жараёнида муаммолар ва муаммоли вазиятларни ечишга йўналтирилган интерфаол методлар	Талабаларни фаоллаштиришга йўналтирилган интерфаол методлар
Ассесмент Тушунчалар таҳлили Блиц-сўров Блиц-ўйин	SWOT-таҳлили “Резюме”	Ақлий ҳужум Синквейн Ўқув лойиҳалари

Интерфаол методларни математикани ўқитишда
қўллаш юзасидан фикрларингизни **Т жадвалида**
ифодаланг

Маъруза

Ижобий

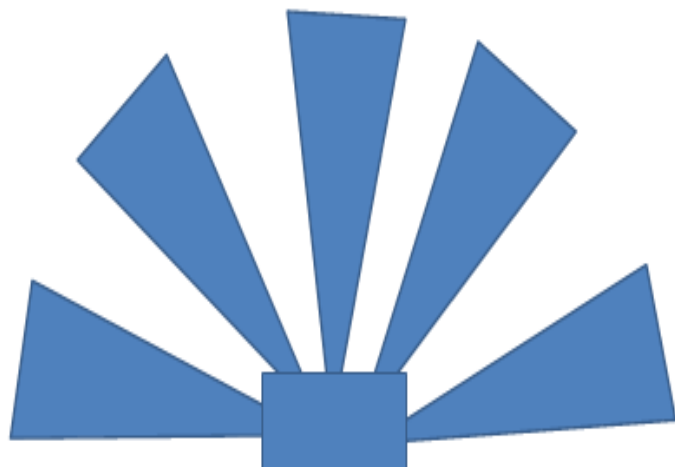
Салбий

Амалий машғулот

Ижобий

Салбий

«ЕЛПИҒИЧ»

Педагогик жараёнда талаба ва ўқитувчи муносабатига йўналтирилган технология турлари

1. **Авторитар технологиялар.** Ўқитувчи асосий субъект -бошқарувчи, талаб қилувчи, етакловчи сифатида майдонга чиқади.

2. **Дидактик марказлашган технология.** Бу технология марказида таълим жараёни туради. Айнан дидактик восита ёрдамида шахсни шакллантириш, унда касбий кўникмаларни ҳосил қилиш мақсад қилиб қўйилади.

3. **Шахсга йўналтирилган технологиялар.** Таълим тизимининг марказида талаба шахси туради.

Мен педагогик фаолиятимда қўллайдиган технология

Авторитар		Дидактик марказлашган		Шахсга йўналтирилган	
Афзаллиги	Камчилиги	Афзаллиги	Камчилиги	Афзаллиги	Камчилиги
ҚАРОР:					

Синквейн - ахборотни лўнда, қисқа баён қилиш, воқеа, ҳодиса, жараёни бир неча сўзлар билан ифодалаш методидир. Синквейн французча 5 қатор деган маънони беради.

1. Биринчи
қаторда
битта
тушунча
ёзилади.

2. Иккинчи
қаторда
ушбу сўзга
2та тавсиф
беради.

3. Учинчи
қаторда сўз
3та феъл
билан
ифодаланади.

4. Тўртинчи
қаторда тушунча
4та сўзли жумла
билан
ифодаланади.

5. Бешинчи
қаторда
тушунчага
синоним сўз
беради.

Педагог

Тажрибали

Малакали

Ўқитади

Тарбиялайди

Йўналтиради

Камолга етишга ёрдам беради

Ўқитувчи

Маълумот

Аналог

Рақамли

кодланади

ўзгартирилади

сиқилади

Сигнал шаклида фазода тарқалади

Ахборот

	B	
	D	
	G	

	Z	
B	Z	C
D	A	F
G	H	Y
	H	

	C	
	F	
	Y	

“НИЛУФАР ГУЛИ”

Ойратим хотира	Қутқис доска	Кабел	Башпишпа	Башпишпа талланотларига	Башпишпа	3 D анимация	Тел	Сифатли
USB порт	Аппарат доска	Экран	моделишпа	Фойдаланиш соҳалари	Янги фойдаланиш	Экранли	Кулликчишпа	Маълумот систем
Хотира	Гушпа	Оптик ушатиш	Нашитишпа тунушпа	Савват	Савват	Кичик ўқимларга шикли анимация	Маълумот баспа	Чет тилини ўқим
Видео	График	Маълумат	Компьютернинг аппарат доска	Фойдаланиш соҳалари	Кулликчишпа	1 каста кўчирма тунушпа	Табиий матсулот кирак эмас	Теллик
Аудио	Фойдаланиш бўлишпа	Лаборатория	Фойдаланиш бўлишпа	Интерактив доска	Кичикчишпа	Лаборатория кўчирма кирак эмас	Нашитишпа соҳалари	Сифатли башпишпа
Тасвир ойна	Симпотишпа	Аналий шиклишпа	Политогимия кифаси	Табиий кифаси	Нашитишпа соҳалари	Аудио каста телишпа ўқим	Теллик	Экранли
Теллик	Маълумот баспа	Чет тилини баспа	Мустақил шиклишпа кирак соҳалари	Тунушпа	Маълумот баспа	Нашитишпа	Хас кифаи табиий эмас	Или каста шиклишпа
Фойдаланиш	Политогимия кифаси	Лаборатория шиклишпа кирак соҳалари ўқим	Лаборатория шиклишпа кирак соҳалари	Табиий кифаси	Чет тилини баспа	Аналий шиклишпа	Кичикчишпа	Маълумот баспаи кифаи
Теллик шиклишпа	Дистурй шиклишпа	Маълумат кирак соҳалари ўқим	Теллик шиклишпа	Дистурй шиклишпа	Чет тилини баспа	Башпишпа табиий кифаи	Теллик шиклишпа	Мили тили кифаи

ХУЛОСА

**Билиш фаолиятини фаоллаштириш
фақат билимларни ўзлаштириш
жараёнини яхшилашгагина эмас, балки
шахснинг энг муҳим сифати бўлган
фаоллик ва мустақилликнинг
шаклланишига ҳам йўналтирилган
бўлиши зарур.**